

تفاوت خشم خداوند با خشم انسان+پاسخ شیخ صدوق

از جعفر بن محمد صادق(ع) پرسیدم: ای فرزند رسول خدا! آیا خدای را خشنودی و خشم است؟ فرمود: آری! ولی آن گونه که در بین مخلوقین یافت می‌شود نیست، ولی خشم خدا، کیفردهی او و خشنودی‌اش، پاداش‌دهی است.

از جعفر بن محمد صادق(ع) پرسیدم: ای فرزند رسول خدا! آیا خدای را خشنودی و خشم است؟ فرمود: آری! ولی آن گونه که در بین مخلوقین یافت می‌شود نیست، ولی خشم خدا، کیفردهی او و خشنودی‌اش، پاداش‌دهی است.

به گزارش خبرنگار آیین و اندیشه خبرگزاری فارس، شیخ ابوجعفر محمد فرزند علی فرزند حسین فرزند موسی فرزند باویه قمی، فقیه ساکن شهرری نویسنده کتاب «التوحید؛ در بیان یگانگی خداوند» می‌گوید: آنچه که مرا به نگارش این کتاب فراخواند این بود که گروهی از مخالفان ما(شیعه) به دلیل اخباری که در کتب ما دیده و تفسیر آن را نمی‌دانسته و معانی آن را نمی‌شناختند و آن‌ها را به غیر جایگاه شایسته‌شان حمل کرده و واژه‌های آن را با واژه‌های قرآنی نمی‌سنجیدند، جمعیت ما را به اعتقاد بر تشبیه و جبر نسبت داده و چهره مذهب ما را در نزد نادانان، زشت می‌نمایانند و مردم را از دین خدا باز می‌داشتند و آنها را بر انکار حجت‌های خدا و می‌داشتند، از این پس قرار است نکاتی را از این محدث والامقام برای علاقه‌مندان بیاوریم: حمزه بن الربیع نقل می‌کند: در مجلس امام باقر(ع) بودم که عمر و بن عبید وارد شد، گفت: فدایت شوم مقصود از خشم در این سخن خدای تبارک و تعالی که فرموده: «و هر کس خشم من بر او فرود آید در هلاکت افتاده است» چیست؟ امام باقر(ع) فرمود: ای عمرو، منظور کیفر است؛ هر کس پندارد که خدای عزوجل از چیزی منتقل می‌شود او را به صفت آفریده‌ها توصیف کرده است. خداوند عزوجل را چیزی تحریک نمی‌کند و دگرگون نمی‌گرداند. امام صادق(ع) درباره سخن خداوند عزوجل که فرمود: و چون ما را به خشم درآوردند از آنان انتقام گرفتیم، خداوند تبارک و تعالی آنگونه که ما به خشم می‌آییم به خشم در نمی‌آید ولیکن برای خویش دوستانی آفریده که دشمنان و خشنود می‌شوند و آنان آفریده شده و تدبیر یافته هستند، رضایت آنان را برای خود رضایت قرار داد و خشم آنان را برای خویش خشم قرار داده است. چون خداوند آنها را فراخوانان و راهنمایان به خویش قرار داده است معنایش آن نیست که خشم به خدا می‌رسد همانگونه که به آفریده‌هایش می‌رسد؛ بلکه معنای آنچه گفته آن است. و نیز فرموده: هر کس به یکی از دوستان من اهانت کند، با من به جنگ برخاسته و مرا به جنگ خوانده است و نیز فرموده: هر کس از پیامبر(ص) اطاعت کند از خدا اطاعت کرده است و نیز فرموده: آنان که با تو بیعت کردند جز آن نیست که با خدا بیعت کرده‌اند همه این‌ها و امثال آن‌ها به همان معنایی است که گفتم، خشنودی، خشم و غیر آن دو از چیزهای که شبیه آنهاست بر همان معناست. اگر خشم و تنفر به ایجادکننده می‌رسد، در حالی که او آن دو را پدید آورده و ایجاد کرده است. هر آینه روا بود کسی بگوید که خالق هم روزی نابود می‌شود، زیرا وقتی تنفر و خشم بر او عارض شود، تغییر بر او عارض می‌شد و اگر تغییر در او حاصل شود از نابودی در امان نیست و اگر چنین می‌بود ایجادکننده از ایجادشونده، توانا از مقدر شده، آفریننده از آفریده شده باز شناخته نمی‌شد. خداوند از این گفتار، بسیار برتر است. او آفریننده چیزها نه برای نیاز است. وقتی که برای غیرنیاز باشد، مرز و چگونگی در او محال است. ان شاءالله این را درک کن. مردی از امام صادق(ع) درباره اینکه آیا خدای تبارک و تعالی خشنودی و خشم دارد پرسید، فرمود: آری! ولی آن گونه که در مخلوق‌ها یافت می‌شود، نیست، زیرا خشم و خشنودی عارض شوند‌های است که بر شخص عارض می‌شود و او را از حال به حال دیگری منتقل می‌سازد، اثرپذیر، مرکب است و اشیاء در آن تأثیر می‌گذارد، در حالی که آفریننده ما چیزی تأثیرگذار نیست، یگانه است، یکتا ذات و یکتا معنا است، بنابراین خشنودی او پاداش‌دهی و خشم او کیفردهی است، بدون آن چیزی بر او عارض شده و تحریک کند و او را از حالی به حال دیگر منتقل سازد. این‌ها صفت آفریده‌های ناتوان و محتاج است و خداوند تبارک و تعالی قوی و عزیزی است که نیازی به آنچه که آفریده ندارد و آفریده‌های او، همه نیازمند به او هستند، چیزها را بدون نیاز و بدون سبب آفریده، اختراع و ابداع کرد. از جعفر بن محمد صادق(ع) پرسیدم که ای فرزند رسول خدا! آیا خدای را خشنودی و خشم است؟ فرمود: آری! ولی آن گونه که در بین مخلوقین یافت می‌شود، نیست، ولی خشم خدا، کیفردهی او و خشنودی‌اش، پاداش‌دهی است.